

INHOUD

- 1 **Zeeland**
Verdieping in ruil voor meer natuur
- 2 **Wallonië**
Ophoging in de vallei van de Kortekeerbeek
- 4 **Vlaanderen**
Bouwstop in overstroombare gebieden?!
- 5 **Frankrijk**
Een proefproject voor de Selle
- 6 **Vlaanderen**
Begrazing langs waterwegen
- 7 **Brussel**
Interview met minister Huytebroeck
- 9 **Scheldebekken**
Implementatie Kaderrichtlijn Water laat op zich wachten
- 10 **België**
Index voor duurzame ontwikkeling: België kan beter
- 11 **ISC-CIE**
Het Scaldit-rapport
- 12 **Activiteiten in het Scheldebekken ...**

Redactie en vertaling:

Dolores Baita, Christine Braet,
Gert De Smedt, Olivier Goubault,
Lieven Van den Bogaerd,
Martine Wauters

Vormgeving:

Angélique Corthals - Els Vanhaeght

Drukkerij: Druk in de Weer
'Grenzeloze Schelde Nieuws' wordt
gedrukt op 100% kringlooppapier met
inkt op vegetale basis.

SECRETARIAAT

v.z.w. Grenzeloze Schelde -
Escaut sans Frontières a.s.b.l.
Akenkaai 2bis - B-1000 Brussel
Tel.: +32 2 201 08 08
Fax: +32 2 203 07 09
email: info@gs-esf.be

www.grenzelozeschelde.be

Abonnement 4 nummers/jaar: 7,50 euro
(10 euro voor Nederland en Frankrijk,
25 euro voor openbare besturen en
instellingen) op het rekeningnummer
001-219556-37 (Fortis, België)

Deze nieuwsbrief wordt gepubliceerd
met o.a. de steun van het Vlaams Gewest
(AWZ en AMINAL), het Brussels Gewest,
het Waals Gewest (DGRNE) en l'Agence
de l'Eau Artois Picardie (Frankrijk).

ZEELAND

Verdieping in ruil voor meer natuur

Sophiapolder

Nederland en Vlaanderen hebben in 1995 een verdrag gesloten om o.a. de verdieping van de vaarweg in de Westerschelde mogelijk te maken. Afgesproken is dat natuurwaarden, die verloren gaan door deze (tweede) verdieping, gecompenseerd worden.

Na de nodige commotie rond ontpoldering is door diverse overheden gekozen voor een bestuurlijk compromis. Gemeenten, waterschappen, provincie en Rijk zorgen samen voor buitendijkse natuurontwikkeling, aanleg van nieuwe gebieden langs de zeedijk en kreekherstel in de polder. In totaal is 36,7 miljoen euro beschikbaar. Hiervan gaat 7,7 miljoen naar buitendijkse projecten. Het overige deel is bestemd voor nieuwe gebieden (22,2 miljoen) en kreekherstel in de polder (6,8 miljoen). In 2008 moeten alle maatregelen zijn uitgevoerd.

Compensatie buiten- en binnendijks

De **buitendijkse** projecten zijn gericht op behoud en herstel van schorren, slikken en ondiep water. Bij Waarde is 90 ha bestaand schor beschermd, in de Verdrongen Zwartepolder wordt de hoofdgeul opgeknapt. Bij Rammekens is een nieuwe slufteer aangelegd (10 ha) en bij de veerhaven Perkpolder zal nieuwe buitendijkse natuur ontwikkeld worden.

vervolg op pag.2

De **nieuwe gebieden** liggen direct achter de zeedijk. Dit worden natte natuurgebieden met zoutvegetaties en een enorme rijkdom aan vogels, zoals steltlopers, kustvogels en ganzen. Daarmee lijken deze gebieden tot op zekere hoogte op de buitendijkse schorren. In plaats van dagelijks getij zorgt een jaarcyclus met hoge winterpeilen en lage zomerpeilen in de gebieden voor veel afwisseling en zout-zoet overgangen. Tot op heden is ± 170 ha in voorbereiding en ± 140 ha in uitvoering. In totaal gaat het om ± 690 ha.

Het opknappen en uitbouwen van de **kreken** rondom de Westerschelde is van groot belang voor veel vogelsoorten: hoogwatervluchtplaats voor steltlopers, voedselgebied voor overwinterende ganzen en zwanen en broed-, rust- en voedselgebieden voor kustvogels en doortrekkers. Inmiddels is ± 140 ha in voorbereiding, ± 65 ha in uitvoering en ± 230 ha uitgevoerd.

Ir. E.J. van der Meer
Dienst Landelijk Gebied (Zeeland)

Schor van Waarde

De folder **Natuurcompensatie-programma Westerschelde Onderweg** kan besteld worden bij dhr. C. Storm, Rijkswaterstaat Zeeland, tel.nr: +33 (0) 118-686000.

Baarzandse kreek

WALLONIË

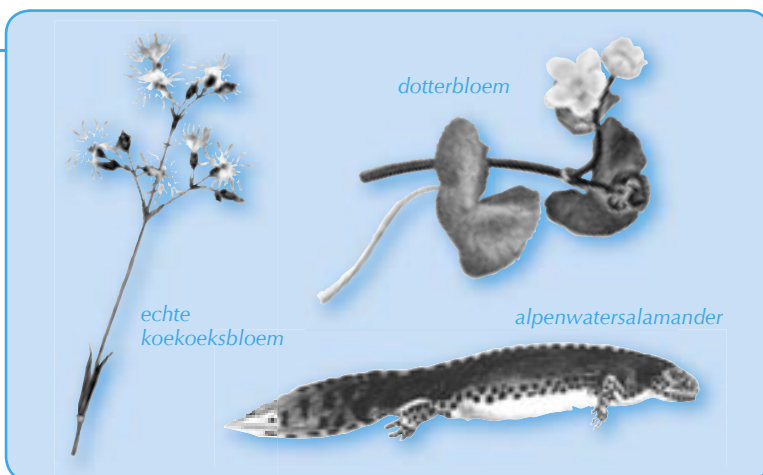
Ophoging in de vallei van de Kortekeerbeek

Al ruim 10 jaar vestigen studies, beheerplannen, decreten en nationale en Europese regelgevingen de aandacht op de noodzaak (verplichting) om vochtige gebieden in de winterbedding van waterlopen te beschermen. Nochtans blijft men her en der inrichtingsprojecten voor overstromingsgebieden uitwerken, hetgeen soms zelfs in strijd is met het advies van gewesten en provincies. Het geval van de Kortekeerbeek is helaas niet alleenstaand.

Een pittoreske vallei ...

De Kortekeerbeek wordt gevormd door een reeks beekjes die afkomstig zijn van het tussenriviergebied Leie - IJzer, een zeer heuvelachtig gebied ten zuiden van Ieper. Verder zuidwaarts stroomt ze ter hoogte van het dorp Houtem de Henegouwse gemeente Komen-Waasten binnen. Vanaf daar schuurt de beek een pittoreske vallei uit en meandert ze verder tot Komen waar ze samenvloeit met de Leie. In de laaggelegen valleiwelden komen de grondwaterlagen aan de oppervlakte waardoor waterrijke gebieden met een zekere biologische rijkdom ontstaan.

Het hele valleigebied van Komen tot Houtem werd aangeduid als landschappelijk waardevol. Bovendien vormt het een ecologische verbinding van de Leievallei met verschillende natuurgebieden in het westen.

Enkele zeldzame soorten die in de vallei van de Kortekeerbeek voorkomen

... en een overstromingsgebied ...

In het bekken van de Kortekeerbeek vindt een sterke intensivering van de landbouw plaats én er komen steeds meer ondoordringbare oppervlaktes. Die trends versnellen de bodemerosie en zorgen voor een gevoelig snellere afvoer van het water. Het is absoluut noodzakelijk dat het water bij zware regenval zijn weg kan vinden naar overstromingsgebieden in de vallei om het overstromen van stedelijke gebieden te vermijden.

... beetje bij beetje opgevuld

In 2004 gaf het schepencollege van Komen-Waasten een particulier de toestemming om een deel van de winterbedding van de Kortekeerbeek op te vullen. De vergunningsvoorwaarden waren streng op papier maar de concretisering ervan liet te wensen over. Omdat de eigenaar het nut er niet van inzag, deed hij zijn eigen zin en lapte minstens twee toelatingsvoorwaarden aan zijn laars. Aangezien het niet efficiënt was om maar 20 cm op te hogen, werd een laag van ruim een meter dikte aangebracht. Bovendien komt de vulling tot aan de rand van de beek terwijl ze op minstens 10 meter van de oever vandaan moest blijven. Een (slecht) voorbeeld, dat navolging zou kunnen krijgen bij andere landeigenaars.

► Het deel van de vallei zoals voor de werken: de helling en uitholling van het terrein met typische fauna en flora zijn vernietigd.

De aarde-ophoging zou op 10 meter afstand van de oever moeten blijven. ◀

Principe van de 'groene' overstromingsgebieden

In theorie werd dit principe ingevoerd in de wetgevingen van alle gewesten in het Scheldebekken. Maar een verbod kan maar ingang vinden als er een 'geldig' juridisch document aan verbonden is, in dit geval een inventaris van de overstromingsgebieden. Zo'n inventaris eisen de milieuverenigingen (maar ook de verzekeringsmaatschappijen) al meer dan 20 jaar. Afhankelijk van de gewesten en de deelbekkens van de Schelde wordt er in mindere of meerdere mate aan gewerkt. Het ontbreken van een inventaris komt de individuele belangen van de eigenaars van groene overstromingsgebieden niet altijd ongelegen. De inventaris kan immers een devaluatie van de gronden met zich meebrengen. En wie zal dat betalen ?...

Een coherent beleid?

Enerzijds wil de gemeenschap meer dan 340 000 euro investeren in een kunstmatig stormbekken en anderzijds vult een particulier het natuurlijk stormbekken van dezelfde waterloop op. Enige coherentie in die aanpak is ver te zoeken. Het grondvolume dat in de winterbedding werd aangebracht, zal nu een erosieproces op gang brengen dat slechts zal stoppen als de waterloop opnieuw in balans is met haar bedding.

Onvermijdelijk zal men stroomafwaarts de gevolgen tot in de bedding van de Leie voelen door de gestage toevoer van sedimenten. Ook hier zal de gemeenschap financieel moeten opdraaien voor de behandeling van het baggerslib. Door deze zeer actuele problematiek zouden de beleidsvoerders nochtans moeten inzien dat de oorzaken van bodemerosie maximaal beperkt moeten worden.

De valleien van alle beekjes in het Scheldebekken spelen een belangrijke rol zowel in het beheer van de hoge waterstanden en van de bevaarbare waterwegen als in het behoud van de biodiversiteit. We zouden er de oudste landschappen van het vlakke land kunnen hebben als we ons bewust zouden zijn van onze collectieve verantwoordelijkheid.

Philippe Mouton

Ook in Vlaanderen blijven er, ondanks de invoering van de Watertoets twee jaar geleden, problemen bestaan met het afleveren van bouwvergunningen in overstroombare gebieden. Inmiddels heeft ook de Raad van State in een recent arrest de implementatie van de watertoets geëist.

► Kerkemeersen, Meulebeke

Vele kleintjes maken één groot probleem

Veelal tracht men het waterprobleem op te lossen door op het terrein technische maatregelen te nemen zoals het plaatsen van een stuw, werken met pompen, aanleggen van buffers ... Hierbij verliest men echter het ruimere watersysteem en het integraal waterbeheer uit het oog. Elke ingreep moet immers bekeken worden in samenhang met alle andere ingrepen die de waterhuishouding in een stroomgebied beïnvloeden. De problemen kunnen zich immers stroomafwaarts verplaatsen en daar waterellende veroorzaken.

Ook voor Raad van State is watertoets noodzakelijk

Recent vernietigde de Raad van State een ruimtelijk uitvoeringsplan van de gemeente Nevele omdat geen watertoets werd uitgevoerd. De gemeente wou met dit plan een verkaveling mogelijk maken in een gebied dat vroeger meer dan eens overstroomde. Opvallend is dat de Raad van State ook geen genoegen nam met de 'engagementen' van het gemeentebestuur om bij de aflevering van de bouwvergunningen de nodige maatregelen te treffen om wateroverlast tegen te gaan. De Raad van State is dus van mening dat dergelijke vage engagementen niet volstaan en dat steeds een watertoets conform het decreet moet worden uitgevoerd.

Bron: Marc De Jonghe - De Torenvalk

Voor meer informatie:

Bond Beter Leefmilieu, Wim Van Gils, +32 (0)2 282 17 33, www.bblv.be
Natuurpunt Vlaanderen, Peter Symens, +32 (0)15 29 72 37, www.natuurpunt.be

De Selle, een Franse bijrivier langs de rechteroever van de Schelde, krijgt sinds 1990 een regelmatige onderhoudsbeurt door het Verbond voor de Waterbouwkundige Inrichting van de Selle en haar zijrivieren (Syndicat d'Aménagement Hydraulique de la Selle et de ses Affluents). In juni 2000 heeft de vereniging een inrichtingsproject gelanceerd om de bodemerrosie en de afstroming een halt toe te roepen.

Bodemerrosie en waterafstroming

Het bekken van de Selle beslaat een oppervlakte van 250 km². Het gaat hier vooral om landbouwgebied, waarin de hagenrijen jammer genoeg afnemen.

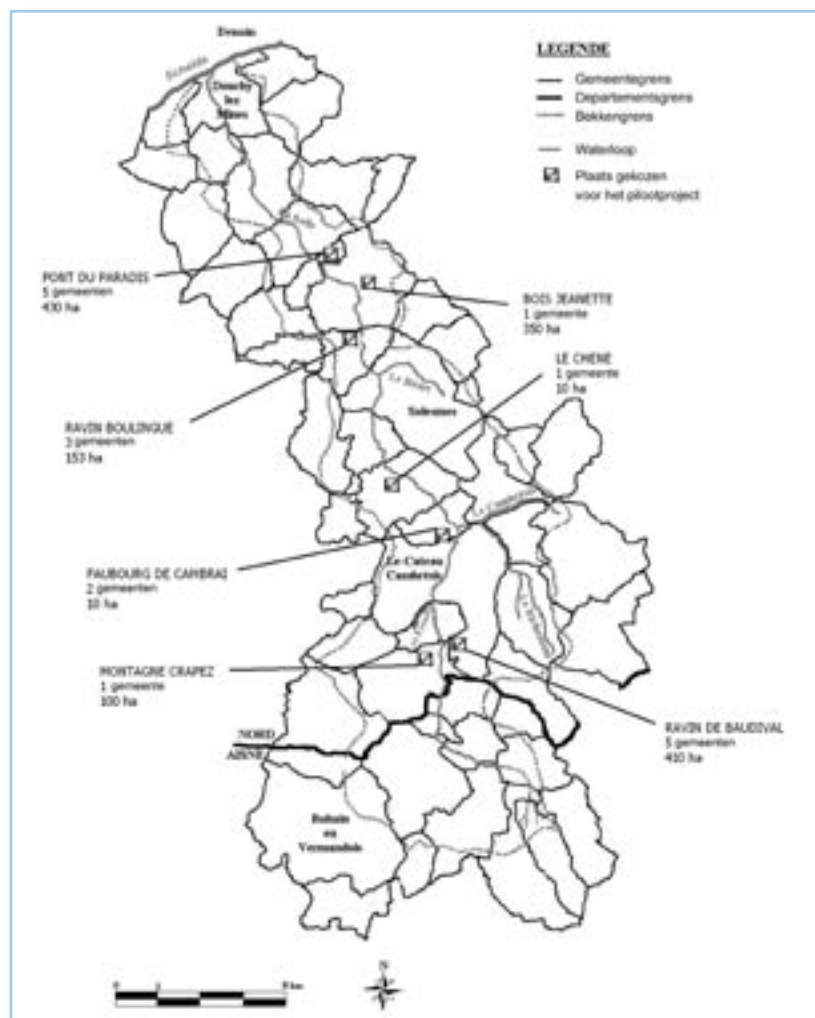
In het kader van een volledig herstel van de waterlopen (door middel van een Riviercontract) tussen 1998 en 2001 heeft een gespecialiseerd bureau voor het verbond van de Selle een studie opgemaakt over het hele bekken. Deze studie heeft het belang van de bodemerrosie en van het afstromend water in bepaalde zones aangetoond en heeft problemen zoals overstromingen en modderstromen aan het licht doen komen.

Proefproject

In juni 2000 heeft het verbond van de Selle het 'Proefproject voor inrichting in overleg – Strijd tegen de bodemerrosie en het afstromend water in het bekken van de Selle' opgestart.

Doel van het project is om op 7 prioritaire locaties in het bekken ingrepen te doen, in totaal goed voor 1500 hectaren (ongeveer 6% van het bekken)

De werking van deze 7 deelbekkens is bepaald en de waterloop is al volledig in kaart gebracht.

Een werk in samenspraak met de landbouwers

Het is steeds het doel van het project geweest om het werk uit te voeren in samenspraak met de landbouwers, want deze studie belangt vooral hen aan. De voorgestelde ingrepen hebben als doel om, minstens gedeeltelijk, het bodemverlies, de modderstromen, de overstromingen, het dichtslibben van de waterlopen en de vissterfte tot een minimum te herleiden en de kwaliteit van de Selle te verbeteren. De vereniging heeft aan het studiebureau gevraagd om in zijn voorstellen voorrang te geven aan alternatieve oplossingen, zoals groenstroken, hagen, taluds, gevarieerde aanplantingen, groene technieken en een verhoging van de beboste oppervlakte om op die manier de infiltratie te bevorderen. Bepaalde zones die meer voordelen zouden ondervinden van belangrijker inrichtingswerken, zoals wachtbekkens, werden tegelijkertijd bestudeerd.

Om de doeltreffendheid van de inrichting te optimaliseren werkt de vereniging van de Selle samen met de 'Chambre d'Agriculture du Nord' om de landbouwers te sensibiliseren voor de eventuele veranderingen die ze zullen moeten doorvoeren in hun landgebruik.

De verbouwingen en het verlies aan grond moeten gedragen worden door deze structuur of de bevoegde diensten om op die manier de landbouwers niet te straffen.

Het laatste deel van het project zal eruit bestaan om van elke verbouwing een contract op te maken met de landbouwer die erbij betrokken is. Het is moeilijk om zo'n project op poten te zetten en het heeft sinds de start van het project in 2000 veel denkwerk gekost. Vandaag zoekt de vereniging samen met de partners koortsachtig naar financiële middelen om het project vooruit te laten gaan.

In de regio Pas-de-Calais en België worden momenteel gelijkaardige projecten over grotere oppervlaktes opgestart.

Bermen langs waterwegen maken naast andere lineaire elementen zoals oevers of wegbermen, deel uit van het ecologisch netwerk. Ze herbergen vaak een rijke vegetatie en dierenwereld, en vormen een laatste schuilplaats, refugium, voor meestal zeldzame soorten. Goed beheerde bermen kunnen een belangrijke verbindende rol vervullen, en hebben ook een recreatieve waarde.

Bermbeheerplannen

Voor het uitvoeren van het bermbeheer langs het totale waterwegennetwerk van 1395 km vormen de voorschriften van het bermbesluit de basis. In dit kader, en om het gevoerde bermbeheer in kaart te brengen, werden sinds 1998 bermbeheerplannen opgesteld. Het voordeel van het opstellen van beheerplannen is dat het beheer rekening houdt met huidige en potentiële natuurwaarden. Het plan bepaalt voor elke zone de optimale beheermethode zoals niets doen, maaien, begrazing, ...

Waarom begrazing?

Begrazing is een weinig arbeidsintensieve beheervorm. Het is geschikt voor het kort houden van de plantengroei op grotere gebieden als schorren, dijken en brede bermen. Grazers oefenen bij het grazen rechtstreeks invloed uit op de structuur, de verscheidenheid aan plantengroei en haar rijkdom.

Onrechtstreeks beïnvloeden ze de vruchtbaarheid van de bodem. Ze doen dat door vraat, betreding en door bemesting. De hoeveelheid dieren in een gebied is bepalend voor de invloed van de begrazing. Enkel bij extensieve begrazing (weinig dieren per oppervlakte-eenheid) kunnen meer planten en kruiden zich beter ontwikkelen, zodat de verscheidenheid van de plantengroei toeneemt. Het beweiden met runderen of het maaien geeft grovere grassoorten langzaam de overhand, wat slecht is voor de dijken van een getijdgebied. De begrazing door schapen daarentegen is zowel ecologisch als landschappelijk en recreatief erg positief.

Bron: Misjel Decler

Niet enkel natuuropbrengsten

Over een lengte van ruim 57 km grazen schapen op de dijken langs de Zeeschelde, de Rupel en de Durme. Afdeling Zeeschelde (Waterwegen en Zeekanaal NV) heeft hiervoor beheerovereenkomsten met contractuele schaapherders afgesloten. De schaapherders stellen zelf een beheerplan op dat weergeeft hoe het begrazen wordt aangepakt, hoe wordt ingespeeld op het bermbesluit, hoe respectvol met het milieu wordt omgegaan,... Vanaf 1 april tot 1 november staan de schapen op de dijken. Die periode kan variëren naargelang de weersomstandigheden.

Bron: Misjel Decler

De plantengroei op de dijken zorgt voor de stevigheid van de dijken, voorkomt erosie en garandeert een degelijke waterkering. Een goed onderhoud is dus onontbeerlijk. Op de taluds kan dit uitstekend gebeuren door begrazing met schapen. De weg op de kruin is immers zelden een openbare buurtweg en wordt dus alleen door fietsers en voetgangers gebruikt. Het beloop van de schapen damt de grasoppervlakten aan, zonder loopgangen te vormen of taluds af te trappen. Ratten en konijnen - die de dijken ernstig kunnen beschadigen - nemen het hazenpad.

De relatief hoge kosten van het maaien en afvoeren van het maaisel vallen bijna volledig weg. Het gras dat de schapen eten moet immers niet worden afgevoerd, terwijl het gemaaide en gehooide gras door de herders als wintervoer voor de dieren wordt opgeslagen.

Andere terreinen

Naast bermen wordt ook op restgronden begrazingsbeheer toegepast, hetzij via concessies, waar particulieren op de terreinen bv. paarden laten grazen, hetzij via het in beheer geven van de terreinen aan natuurverenigingen of afdeling Natuur. Bij de bouw van de grote Zeesluis en de nieuwe kanaalarm, die het Zeekanaal Brussel-Schelde en de Schelde rechtstreeks verbindt, is het Noordelijk Eiland te Wintam ontstaan. AMINAL afdeling Natuur beheert dit 50 ha groot natuurgebied in samenspraak met de eigenaar Waterwegen en Zeekanaal nv. Op het Noordelijke Eiland grazen konikpaarden en hekrunders. Zij houden het landschap open en gaan verbossing tegen.

*naar een tekst n.a.v. de Cursus NTMB (11/03/2005)
Nathalie Devaere - WenZ - Cel Integraal Waterbeleid*

Misjel Decler

BRUSSEL

Interview met minister Huytebroeck

Grote lijnen van het beleid voor water en waterig milieu

Het is nu meer dan 6 maanden dat Evelyne Huytebroeck (Ecolo) meedraait als Minister van Leefmilieu in de nieuwe regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een uitgelezen moment om haar enkele vragen te stellen.

Welke zijn de doelstellingen, prioriteiten en grote lijnen van het waterbeleid van de regering?

De doelstellingen die het regeerakkoord vermeldt, zijn het rationele watergebruik en de strijd tegen elke vorm van vervuiling. In het akkoord is ook bepaald dat de toegang tot water en de waterprijzen verantwoordelijkheden blijven van de gemeenschap. Hierbij werd nauwkeurig omschreven dat een solidaire tariefbepaling zou moeten worden gehanteerd - wat ondertussen al zo is - en dat we de effectieve kostprijs van het water niet volledig op de schouders mogen laden van de gemeenten en hun inwoners.

De regeringsverklaring bepaalt dat het beleid van het blauwe netwerk zal worden uitgewerkt over heel het gewestelijk grondgebied. Daar komen nog andere doelstellingen bovenop die sedert mijn aanstelling zijn vastgelegd. Ze betreffen vooral de strijd tegen overstromingen. Hierbij geven we de voorkeur aan alternatieve oplossingen boven de klassieke stormbekkens, de sensibilisatie voor de waterproblematiek, nadenken over de participatie van het grote publiek, de installatie van drinkwaterfonteinnetjes in de scholen en de ontwikkeling van toeristische activiteiten rond het thema water.

Welke zijn de beperkingen om dit beleid uit te voeren?

Behalve de financiële rem blijven een aantal oude opvattingen hardnekkig standhouden, meer bepaald in verband met de strijd tegen de overstromingen. Sommigen blijven sceptisch over de toepassing van preventieve, gedecentraliseerde maatregelen met meer respect voor het leefmilieu, die bovendien niet noodzakelijk duurder zijn.

Voor mij zal de uitdaging er enerzijds uit bestaan de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk te beheer en anderzijds mijn politieke partners te overtuigen van de noodzaak om voor het Brusselse gewest een ambitieus waterbeleid te voeren. Ik blijf ook bij de idee om in de strijd tegen overstromingen alternatieve oplossingen te zoeken voor de stormbekkens.

Welke factoren kunnen dit beleid bevorderen?

De meest gunstige factor is volgens mij de Europese richtlijn voor integraal waterbeheer. Die richtlijn verplicht ons om vooruitgang te boeken op een aantal vlakken (controle, preventie, herstel, publieke inspraak, ...). Er bestaat geen weg terug en in die zin is de richtlijn onze bondgenote.

vervolg op pag. 8

Afvalwaterzuivering

Hoever staat men met de rioolwaterzuiveringsinstallatie Brussel-Noord?

In februari 11. zijn alle financiële aspecten uiteindelijk geregeld en sinds de in 2003 toegestane verlengde termijn wegens bijkomende saneringswerken zijn geen bijkomende vertragingen meer vastgesteld. We kijken dus uit naar oktober 2006, de voorziene datum waarop de installatie in werking moet treden voor een testperiode van vijf maanden. Officieel moet de installatie in maart 2007 operationeel zijn.

En de collectoren (meer bepaald de afvoer op linkeroever en de Woluwecollector)?

De collectoren in opdracht van het Brussels Gewest zijn momenteel een beetje voor op de planning. Wat betreft de Woluwecollector, in opdracht van het Vlaamse Gewest, onderhoud ik contact met mijn Vlaamse collega om er zeker van te zijn dat ook die werken binnen de gestelde tijdslimiet klaar zullen zijn.

Staat een gedeeltelijke en toenemende scheiding van het afvalwater en het regenwater op termijn op het programma?

Gezien de enorme kosten van zo'n project vrees ik dat we in eerste instantie de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel enkel tot de nieuwe verkavelingen zullen moeten beperken. Maar op termijn is het wel een na te streven ideaal, te meer daar de zuiveringsinstallaties beter werken als het te behandelen afvalwater geconcentreerder is.

Regenwaterbeheer

Welke zijn naast de stormbekkens de andere, 'alternatieve' maatregelen in het regenwaterbeheer?

Na het stormbekken van Flagey dat eind 2006 in werking zou treden, is de bouw van een ander stormbekken te Vorst gepland onder de vorige legislatuur. Maar ik ben ervan overtuigd dat meer gedecentraliseerde en minder dure oplossingen bestudeerd moeten worden in de strijd tegen wateroverlast. Enerzijds omdat een stormbekken extreem duur is en veel hinder met zich meebrengt voor de omwonenden, en anderzijds omdat een stormbekken niet de garantie biedt dat er geen nieuwe overstromingen meer zullen zijn. Alternatieve maatregelen naast de bestaande bekkens zijn dus nodig. Ik heb een budget vrijgemaakt om vanaf 2005 een studie op te starten naar mogelijke alternatieve maatregelen in het Brussels Gewest.

Organisatie van de watersector / de Waterprijs

Lange tijd was er sprake van om een aantal administraties (AED – Beheer van de Oppervlaktewateren) en intercommunales (BIWD, BIWM, BrIS) te fusioneren om de watersector te 'rationaliseren'. Is dit nog altijd een prioriteit? Waarom?

Prioriteit is de omzetting van de richtlijn. Maar de vraag om te rationaliseren zal ondanks alles binnenkort moeten worden opgelost. De manier waarop zal bepaald worden na overleg met de watersector maar ook na politiek overleg met onze verschillende partners.

Er wordt veel gesproken over de toepassing van de effectieve prijs van het water. De Kaderrichtlijn legt de effectieve kostprijs op. Is dat een belangrijk verschil?

Een zeer belangrijk verschil aangezien de effectieve kostprijs die door de richtlijn is opgelegd alle kosten wil inbrengen, zowel directe als indirecte, zowel van de productie, de distributie als de zuivering van het water, maar ze verhindert de subsidiëring van de waterprijs niet. Als de effectieve prijs was opgelegd, zou dit niet mogelijk geweest zijn.

Zal de waterprijs stijgen?

De waterprijs is niet alleen afhankelijk van de kosten, maar ook van de subsidies door de overheid. Men kan dus niet a priori zeggen of de prijs zal stijgen. Alles hangt van de politieke wil af. Maar gezien de doelstellingen in het regeerakkoord mogen we wel optimistisch zijn.

De Zenne

Hoe ziet u de Zenne in 2016 (vervaldatum van het 1ste Beleidsplan)?

Ideaal zou een open Zenne zijn, overal waar mogelijk, met opnieuw vissen en waterplanten, ingerichte oevers en met de mogelijkheid er te vissen. Meer realistisch hoop ik op een goede inrichting van de oevers (wat zeker mogelijk is) en veel zuiverder water (wat mogelijk zal zijn met het operationeel worden van het waterzuiveringsstation in 2007).

De Europese Kaderrichtlijn Water (EKW) waarnaar vaak gerefereerd wordt in het integraal waterbeleid, zou een grote stap voorwaarts moeten betekenen voor een duurzaam beheer van onze waterbronnen. De kaderrichtlijn werd in december 2000 goedgekeurd door zowel de Europese Raad als het Europees Parlement. Tegen 22 december 2003 diende ze in de wetgeving van de ondertekenende lidstaten te zijn opgenomen. Op dit moment is dat nog niet overal het geval.

Frankrijk

In Frankrijk werd de kaderrichtlijn geïmplementeerd op 21 april 2004 (cf. www1.environnement.gouv.fr/IMG/eau/Loi2004-338transposition_DCE.pdf). Maar het wetsvoorstel dat de instrumenten voor uitvoering van de richtlijn op het terrein moet bepalen, zou pas in april 2005 in eerste lezing op de senaat worden voorgelegd. De huidige Minister van Leefmilieu, Serge Lepeltier, hoopt dat de wetswijziging nog 'voor de zomer' zou kunnen doorgevoerd worden. Hierbij houden we echter in het achterhoofd dat dit wetsvoorstel niet definitief werd goedgekeurd door de vorige regering, hoewel de nationale vergadering het in eerste lezing in januari 2002 (Wet 'Vynet') wel aanvaardde. Vooral het voorstel voor invoering van een milieuheffing op diffuse vervuiling door overtollige stikstofuitstoten ('nitraattaksen') en de tegenkanting van de landbouwsector, lagen aan de bron van deze patstelling. Een nieuw voorstel, waarin de 'nitraattaksen' geschrapt werden, kwam op tafel, maar nu zijn het andere sectoren, meer bepaald de consumenten en de producenten van hydro-elektriciteit, die kritiek op de tekst leveren...

Nederland

In Nederland neemt de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel voor de Implementatiewet Kaderrichtlijn Water heel wat meer tijd dan aanvankelijk werd voorzien (zie ook Grenzeloze Schelde Nieuws nr. 26). Het wetsvoorstel werd op 5 maart 2003 ingediend bij de Tweede Kamer. Maar de Kamer wenste nog uitgebreide nadere schriftelijke informatie. Die werd haar eind april 2004 in de vorm van de zgn. ambitienotitie van het ministerie van Verkeer & Waterstaat gezonden, maar het duurde nog tot juli 2004 eer het wetsvoorstel aanvaard werd door de Tweede Kamer. De schriftelijke voorbereiding is voltooid. De wet is zonder stemming aangenomen op 5 april 2005. (cf. www.kaderrichtlijnwater.nl)

In België dient de richtlijn door de drie gewesten geïmplementeerd te worden omdat leefmilieu een gewestelijke bevoegdheid is.

Vlaams Gewest

Vlaanderen maakte hiervan al werk met het Decreet Integraal Waterbeleid van 9 juli 2003. De uitvoeringsbesluiten met concrete richtlijnen voor toepassing van de richtlijn op het terrein laten echter op zich wachten (zie ook artikel 'Bouwstop in overstroombare gebieden?!' in dit nummer en www.viwc.be/decreetiwb_9juli2003.pdf).

Waals Gewest

De Waalse Regering heeft op 3 maart 2005 een arrest aangenomen met betrekking tot boek II van het Wetboek van het Leefmilieu, dat het Wetboek van het Water bevat. Dit arrest bevat hoofdzakelijk de implementatie van de richtlijn. Het arrest werd ter goedkeuring aan het parlement voorgelegd. Na publicatie in het Belgisch Staatsblad op 11 april 2005 is het arrest in werking getreden. (cf. http://environnement.wallonie.be/directive_eau/index1.asp)

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In Brussel werd voorgesteld om de verschillende institutionele actoren in het waterbeleid samen te voegen: de administraties belast met oppervlaktewater, de intercommunales voor productie en verdeling van drinkwater en de intercommunales voor waterzuivering. Maar over dit voorstel konden de coalitiepartners van de vorige legislatuur geen akkoord bereiken. De nieuwe regering (sinds juni 2004) maakt werk van het voorstel en de goedkeuring zou eveneens voor deze zomer op het programma staan (zie interview Minister Huytbroeck in dit nummer).

De traagheid waarmee werk wordt gemaakt van invoering van de richtlijn is jammer genoeg geen alleenstaand geval. Met bijna 12% van de Europese milieuwetgeving die niet geïmplementeerd is, bezet België, samen met Griekenland, de 15de en laatste plaats. Nederland en Duitsland gaan vooraf met een 'score' van 10,6%, gevolgd door Frankrijk en Italië met 9,4%. Recentelijk kreeg Frankrijk een aanmaning van de Europese Commissie voor de vertraging of tekortkomingen betreffende andere richtlijnen: habitatrichtlijn, toegang van het publiek tot informatie in milieuaangelegenheden, lozing van gevaarlijke stoffen in water,... Ook België kreeg van hetzelfde laken een broek, betreffende het respecteren van de richtlijn stedelijk afvalwater of de nitraatrichtlijn,...

Ondanks deze late omzetting is de volgende stap - de toestandsbeschrijving en economische analyse in het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde - goed op weg in elk van de deelgewesten. (zie artikel pag. 11 - Scaldit)

Voor meer informatie betreffende overtredingen van de Europese wetgeving: www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/droit_com/index_en.htm

Het rapport 'Een index voor duurzame ontwikkeling 2005' werd gepubliceerd ter gelegenheid van het Forum over de wereldeconomie in Davos. Deze index, die al in 2001 en 2002 opge maakt werd door de universiteiten van Yale en Colombia laat ons toe om op basis van 21 basisparameters de inspanningen van 146 landen op het vlak van milieu te evalueren.

Alhoewel al flink bekritiseerd sinds het uitbrengen in 2001 (cf. Grenzeloze Schelde-Nieuws nr 14), geeft het rapport een globaal beeld van de mogelijkheden van de landen om hun duurzame ontwikkeling te verzekeren.

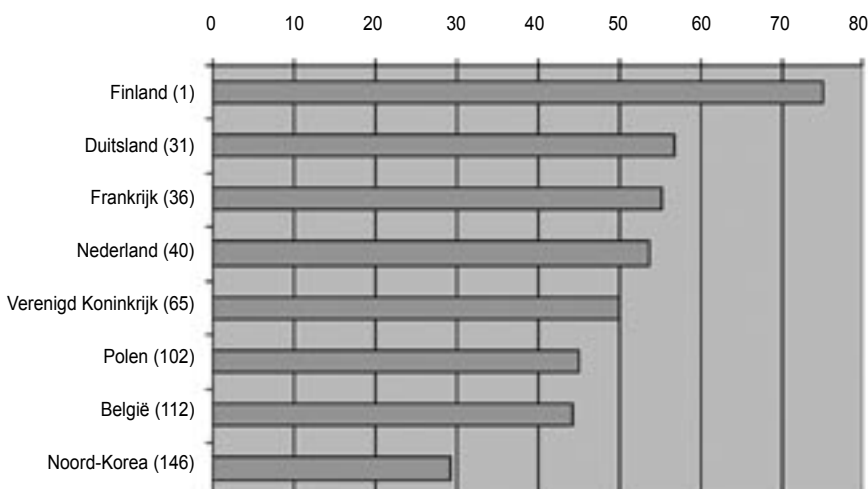
In de globale index leren we dat België op een 112de plaats staat, ver achter het merendeel van de Europese burenen. Net als in 2001 tonen de indicatoren met betrekking tot water (kwaliteit, kwantiteit, vermindering van waterdruk) de grote kwetsbaarheid van België als het gaat over waterbronnen. Alhoewel de wetgeving op dit vlak flink versterkt is sinds 2001, is de uitvoering nog onvoldoende om aantoonbare effecten te bereiken (bv. het in werking stellen van een versterkte bescherming van de drinkwaterinstallaties staat nog in de kinderschoenen).

De landen die deel uitmaken van het Scheldebekken hebben allemaal te maken met een grote kwetsbaarheid van hun ecosystemen.

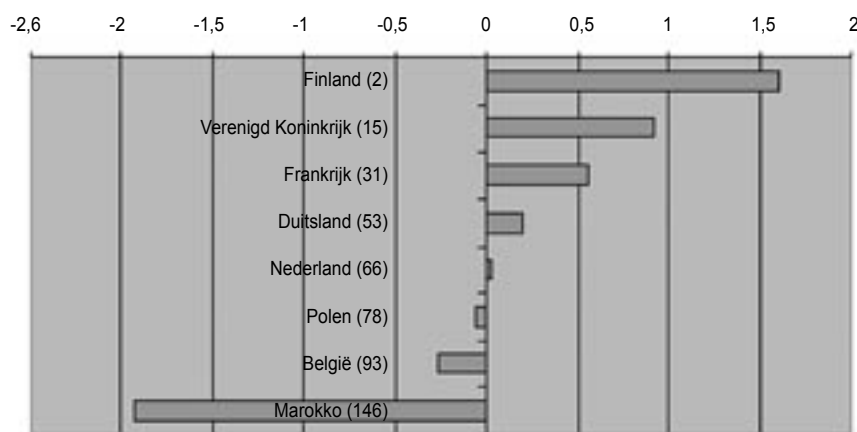
Het wordt tijd dat de betrokken landen hun gevoerd beleid evalueren. Niet alleen in functie van de geïnvesteerde financiële middelen (bv. drainerings- en zuiveringsprogramma's), maar ook in functie van de behaalde resultaten (bv. de verbetering van de kwaliteit van de oppervlaktewateren) om daarna het beleid te optimaliseren. Het is bijvoorbeeld zo klaar als pompwater dat het milieubeleid in deze landen meer rekening moet houden met de impact van de landbouw en de intensieve verstedelijking.

Het rapport is beschikbaar in het Engels op www.yale.edu/esi

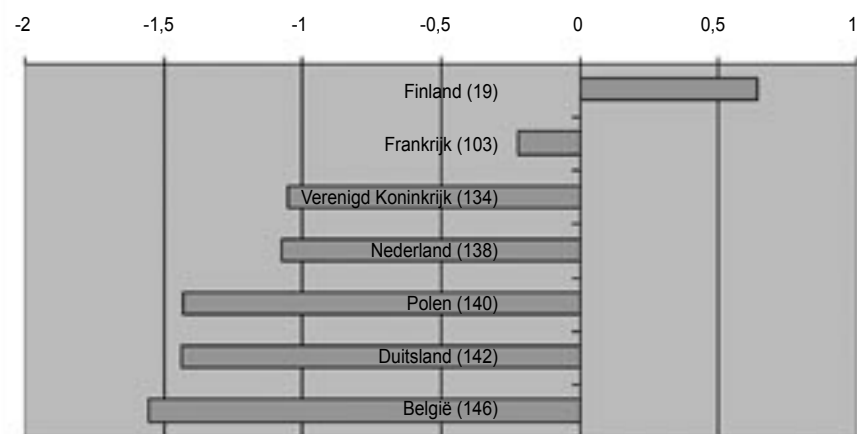
Figuur 1: Globale index van duurzame ontwikkeling (ESI)

Figuur 2: Waterkwaliteit

Figuur 3: Vermindering van de druk op de ecosystemen

Scaldit, het pilootproject dat een eerste stap vormt in de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water in het Scheldestroomgebiedsdistrict, ging van start op 1 januari 2003 en loopt tot 31 december 2005. Na maandenlang onderzoekswerk is voor de projectmedewerkers, afkomstig uit de verschillende oeverstaten van de Schelde (Nederland, Waals Gewest, Vlaams Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Frankrijk), de tijd van de resultaten aangebroken. De tussentijdse resultaten werden tijdens het interimseminarie van 30 maart 2004 voorgesteld. Het Scaldit-rapport, of voluit de Transnationale analyse van de toestandsbeschrijving voor het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde, is sinds kort beschikbaar.

Het rapport bevat de resultaten van de transnationale toestandsbeschrijving van het Scheldestroomgebiedsdistrict (ISGD). De verschillende werk- en projectgroepen van de Internationale Scheldec commissie (ISC) bundelden de krachten om, in de context van het Scalditproject en op een transnationale schaal, de artikel 5-analyses van de Kaderrichtlijn Water op te maken. Deze analyses omvatten de karakterisering van het stroomgebiedsdistrict, de druk- en impactanalyse en de economische analyse. Met de publicatie van deze resultaten beantwoorden de partijen aan de coördinatieverplichtingen voor internationale stroomgebiedsdistricten zoals voorgeschreven door artikel 3 van de Kaderrichtlijn Water.

Een van de conclusies is dat het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde zwaar belast is door de lozingen afkomstig van huishoudens, industrie en landbouw, en dit geldt voor de meeste rivieren van het stroomgebiedsdistrict van de bron tot de monding. Alle grensoverschrijdende waterlopen en meer dan 80% van de grondwaterlichamen lopen het risico de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water niet te halen tegen 2015, het jaar waarin volgens de kaderrichtlijn de goede toestand in alle wateren behaald moet worden.

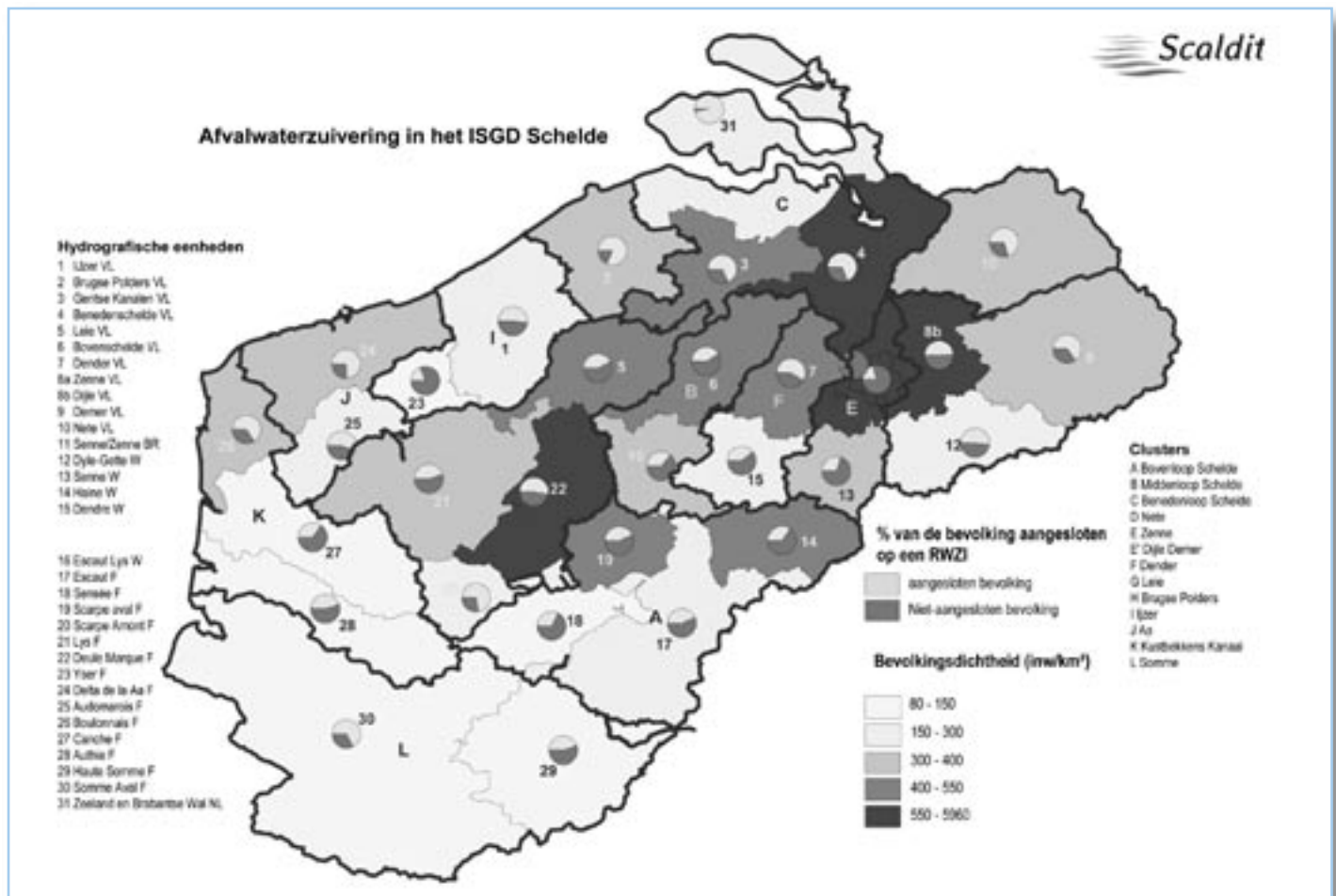
Wie het Scaldit-rapport wenst te raadplegen, kan hiervoor terecht op de website www.scaldit.org. Het rapport is beschikbaar in het Nederlands, het Frans en het Engels. Om de resultaten van het Scaldit-rapport in de verf te zetten, organiseren de Scaldit-partners drie boottochten in het Scheldestroomgebiedsdistrict:

- 25/5 Brussel - Temse
- 26/5 Antwerpen - Terneuzen
- 14/6 Rijsel - Kortrijk

Op deze manier wordt de theorie enigszins aan de praktijk getoetst en krijgen geïnteresseerden de kans om vragen te stellen over de toestandsbeschrijving. Bovendien zorgt een gids voor bijkomende uitleg tijdens het traject. Het programma vindt u weldra op de website www.scaldit.org waar u zich eveneens zal kunnen inschrijven voor dit evenement.

Sofie De Weer, VMM

► Bevolking aangesloten op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI)

O!Canal

O!Canal nodigt je uit om de pittoreske charme langs de oevers van het **Spierekanaal en de Bovenschelde** te (her)ontdekken en er onze burens van over de grens te ontmoeten.

Door middel van begeleide wandelingen, fiets- en boottochten, ontmoetingen, festiviteiten langs het water, maar ook door verschillende publicaties in de periode mei 2005 tot april 2006, beoogt dit project een duurzame grensoverschrijdende samenwerking in het beheer, de herwaardering en de bekendmaking van dit patrimonium.

Het project O!Canal wordt gedragen door Grenzeloze Schelde, in samenwerking met de gemeente Spiere-Helkijn (Vlaanderen), la Maison de Léaucourt (Wallonië) en CANAL (Frankrijk); het wordt gesteund door het Europees Interreg-Fonds, naast het Vlaams en het Waals Gewest, de provincie West-Vlaanderen en de Agence de l'Eau Artois-Picardie.

In mei en juni staan verschillende begeleide wandelingen voor het brede publiek op het programma.

In het kader van O!Canal zetten de gemeente Spiere-Helkijn en Grenzeloze Schelde op zaterdag 4 juni samen de schouders onder een grensoverschrijdende info-, verkennings- en ontmoetingsdag: in de voormiddag brengt een bus ons van Rijsel naar Spiere-Helkijn, met enkele wandel- en infostops langs het Spierekanaal. Vanuit Spiere-Helkijn varen we op de Bovenschelde naar Oudenaarde. Onderweg belichten gastsprekers de waterproblematiek en de natuurontwikkeling langs de waterlopen in de regio. Doelpubliek is administraties, beleidsverantwoordelijken, milieu- en natuurverenigingen en pers.

Voor het gedetailleerde programma, vraag de folder aan op het secretariaat of bezoek www.grenzelozeschelde.be.

De Zenne leeft!

Is het niet letterlijk, dan wel figuurlijk! Dit voorjaar en deze zomer willen we deze typisch 'Belgische' rivier volop in de schijnwerpers zetten. Hiertoe werden nieuwe activiteiten en publicaties uitgewerkt.

Coördinatie Zenne organiseert begeleide **milieueducatieve wandelingen** langs de waterlopen in het Zennebekken. We gaan op zoek naar de problematiek van de rivier, wat de rivier voor ons betekent en leren haar mooie en minder mooie kantjes kennen. Uitgewerkte wandelingen zijn:

- de Zenne en de Haven in Brussel
- de Zenne en het kanaal in Anderlecht
- de Zenne in Lembeek
- het Gravenbos in Humbeek

Zowel scholen (doelgroep 3de graad LO en 1ste graad SO) als groepen kunnen zich inschrijven. De wandelingen duren ongeveer 2 uur.

In de reeks '**Zoektocht naar een rivier**' geven we drie nieuwe wandelfolders uit. De eerste leidt je door het Gravenbos in Humbeek (Grimbergen), langs het Zeekanaal Brussel-Schelde en een zijrivier van de Zenne. Met de tweede kan je in Lembeek (Halle) op ontdekking naar de oude en de nieuwe Zenne en het Kanaal naar Charleroi. In de derde folder (in druk) presenteren we de Neerpedebeek in Anderlecht en wat er langs haar oevers te ontdekken valt.

De folders zijn voor 0,50 euro beschikbaar op het secretariaat van Coördinatie Zenne (tel. 02 206 12 03).

De activiteitengids '**Water in Brussel**' is aan een nieuwe uitgave toe. De gegevens werden geactualiseerd en nieuwe activiteiten en informatie krijgen een plaatsje in de gids.

De nieuwe editie is te verkrijgen aan 2,50 euro vanaf 1 juni 2005.

In juni verschijnt ook de vijfde editie van de **Zennekrant**. We geven een stand van zaken in de 3 gewesten van het Zennebekken: waterkwaliteit, waterbeheersing, natuur,...

De Zennekrant is te vinden op www.coördinatiezenne.be.

Grenzeloze Schelde

Akenkaai 2bis, 1000 Brussel
Tel. 02 201 08 08
info@gs-esf.be - www.grenzelozeschelde.be
Openingsuren secretariaat:
ma - vr: 9.30u - 17.30u